

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

ח.

עין משפט
גר מצוה

א) לקמן ט: ג) סע' ע"ש, ג) ר"מ אמר לא חיישינן וי"ח ג"ר הערוך עברין אלן ועי' מ"מ פ"ד מהלכות שבת, ד) לקמן ט: כג. כג: ע"ש, ה) וי"ח מ"מ אמר אלטרין למימר דמבוי אסור וי"ל דקמ"ל דנראה מבחוץ אינו נידון משום לחי: ו) לקמן כג: ונראה פ"ד מ"מ מוספתא טריות פ"ד ה"ה, א) ולקמן ג' ח' וי"ל ויס' ט) וי"ל לפני ד"ה אמר און ו: ב) שם ד"ה אמר ליה רב ביבי הימר:

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה אלן זה וכו' כמבוי ארוך עד כותל (הפנה) מ"מ וי"ח כ"ה און ו: ב) שם ד"ה אמר ליה רב ביבי הימר:

מוסף רש"י

מעשה במבוי אחד. ראשו אחד פתח לה"ר וראשו אחד סמוך, ומי נדדו אחד ים ונדדו גבושים, ואחד אשפה, וזמית פתוחין לו בדופן המבוי (לקמן כג:). שרטון. למיין זלע"ה, שמעלה טיט לפסתי ומחייב עסקה קרקע עולם (סו). חצר קטנה שנפרצה לגדולה גדולה מותרת. להילא כל הבתים שבה אם יעשה לנעמה ולא אסרי עלה בני קטנה (לקמן כג:). חצר שהרבים נכנסין לה. דרך פתחים או פלגות של עשר (לקמן כב:).

מוסף תוספות

א. דליכא נראה מבחוץ והויא פרוצה במלואה. רש"י לעיל ד"ה גנאה.

רבינו חננאל

ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא דבין עירבו וזין שלא עירבו פליגי. דלפילו בעירבו אסר רב וטעמא משום מפולג דוקא נפרעה [חצר] כנגדו קאמר הא לאו הכי לא מיתסר מבוי משום בני חצר והא דרב יהודה דשמואל הא ושרי בעירבו כגון רחצה דלא בעיל עירבו ואע"ג דנפרעה רחצה כנגדו ואסר בלא עירבו גבי חצר אפילו לא נפרעה מדנקט רחצה ולא נקט חצר: בעירבו. דליסורא משום פירצה שכנגדו היא: זמאי פליגי. מאי טעמא דרב דחשיב ליה מפולג ומאי טעמא דלמך בני חצר אסרי ומאי טעמא דרב דלמך לא אסרי: זנראה מבחוץ ושוה מבפנים. דפליגי ביה אמוראי לקמן בפירקין ד' ט: איכא למאן דלמך נדון כנראה משני דרדין ואיכא למאן דלמך אסרי נידון. והכא נמי הנך גיפופי לית לחצר העורפים על רוח פירצת המבוי נראין מבחוץ לאותן העומדים בחצר ולא מיחוי כותל פרוץ זמלואו ויותר מעשר נמי לא הוי הלך אע"ג דשוה מבפנים שהעומדין מבחוץ איין רואין אותו ונראה להם כותל פרוץ זמלואו אפילו הכי לרב מהני הני גיפופי לשוויה פתחא לגבי מבוי כי היכי דמשוו ליה פתחא לגבי חצר והא דמתני' קטנה אסורה מוקים ליה רב זנכנסין כותלי קטנה לגדולה ליתכא נראה מבחוץ והויא פרוצה זמלואה אלן הכא פיתחא הוא אף למבוי ולא אסרי בני חצר למבוי ואע"ג דשאר חלירות הפתוחות למבוי זפתח הגון ודאי אסרות עליו זו הואיל ואינה רגילה זו שהרי סמוס היה מתחלה אינה אסרת עליו כדלמך צ"י מי שהוליאוהו (לקמן ד' מט). שאינה רגילה זו מותר ושמואל סבר איין נידון משום שיעור למבוי ופירצה היא ודיורי חצר אסריין עליו אם לא עירבו: זנבעירבו. דליסורא משום פירצה שכנגדו הוא פליגי דרב יוסף דלמך לא שנו דלמך רריך כלום אלף שכלה מבוי לאמנע רחצה דבין דרוחצה של רחצה עודף על המבוי לכל זד נראה שהמבוי לרחצה כלה ואינו מושך עד רשות הרצים שכנגדו ולא חיי למשרי מפולג ורב סבר אפילו הכי כיון דהעומד במבוי רואה לז' ראשי רשות הרצים וצקעי רצים מרשות הרצים זו לרשות הרצים זו דרך מבוי ורחצה אסור: אלן כלה [לזיי רחצה. שכותל ארוך המבוי שזה לאחד מכותלי

ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא דבין עירבו וזין שלא עירבו פליגי. דלפילו בעירבו אסר רב וטעמא משום מפולג דוקא נפרעה [חצר] כנגדו קאמר הא לאו הכי לא מיתסר מבוי משום בני חצר והא דרב יהודה דשמואל הא ושרי בעירבו כגון רחצה דלא בעיל עירבו ואע"ג דנפרעה רחצה כנגדו ואסר בלא עירבו גבי חצר אפילו לא נפרעה מדנקט רחצה ולא נקט חצר: בעירבו. דליסורא משום פירצה שכנגדו היא: זמאי פליגי. מאי טעמא דרב דחשיב ליה מפולג ומאי טעמא דלמך בני חצר אסרי ומאי טעמא דרב דלמך לא אסרי: זנראה מבחוץ ושוה מבפנים. דפליגי ביה אמוראי לקמן בפירקין ד' ט: איכא למאן דלמך נדון כנראה משני דרדין ואיכא למאן דלמך אסרי נידון. והכא נמי הנך גיפופי לית לחצר העורפים על רוח פירצת המבוי נראין מבחוץ לאותן העומדים בחצר ולא מיחוי כותל פרוץ זמלואו ויותר מעשר נמי לא הוי הלך אע"ג דשוה מבפנים שהעומדין מבחוץ איין רואין אותו ונראה להם כותל פרוץ זמלואו אפילו הכי לרב מהני הני גיפופי לשוויה פתחא לגבי מבוי כי היכי דמשוו ליה פתחא לגבי חצר והא דמתני' קטנה אסורה מוקים ליה רב זנכנסין כותלי קטנה לגדולה ליתכא נראה מבחוץ והויא פרוצה זמלואה אלן הכא פיתחא הוא אף למבוי ולא אסרי בני חצר למבוי ואע"ג דשאר חלירות הפתוחות למבוי זפתח הגון ודאי אסרות עליו זו הואיל ואינה רגילה זו שהרי סמוס היה מתחלה אינה אסרת עליו כדלמך צ"י מי שהוליאוהו (לקמן ד' מט). שאינה רגילה זו מותר ושמואל סבר איין נידון משום שיעור למבוי ופירצה היא ודיורי חצר אסריין עליו אם לא עירבו: זנבעירבו. דליסורא משום פירצה שכנגדו הוא פליגי דרב יוסף דלמך לא שנו דלמך רריך כלום אלף שכלה מבוי לאמנע רחצה דבין דרוחצה של רחצה עודף על המבוי לכל זד נראה שהמבוי לרחצה כלה ואינו מושך עד רשות הרצים שכנגדו ולא חיי למשרי מפולג ורב סבר אפילו הכי כיון דהעומד במבוי רואה לז' ראשי רשות הרצים וצקעי רצים מרשות הרצים זו לרשות הרצים זו דרך מבוי ורחצה אסור: אלן כלה [לזיי רחצה. שכותל ארוך המבוי שזה לאחד מכותלי

ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא בין שעירבו ובין שלא עירבו פליגי במאי פליגי בשלא עירבו במאי פליגי בשלא עירבו כנראה מבחוץ ושוה מבפנים בעירבו קמילפליגי בדרכ יוסף דאמר רב יוסף לא שנו "אלא שכלה לאמצע רחבה אבל בלה לצדי רחבה אסור אמר רבה הא דאמרת לאמצע רחבה מותר לא אמרן אלא זה שלא כנגד זה אבל זה כנגד זה אסור אמר רב משרשיא הא דאמרת זה שלא כנגד זה מותר לא אמרן אלא ירחבה דרבים אבל רחבה דיחיד זימנין דמימלך עלה ובני לה בתים וה"ל כמבוי שכלה לה לצדי רחבה ואסור ומנא תימרא דשני לן בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד ⁶ דאמר רבין בר רב אדא אמר רבי יצחק מעשה במבוי אחד שצידו אחד כלה לים וצידו אחד כלה לאשפה ובא מעשה לפני רבי ולא אמר בה לא היתר ולא איסור איסור לא אמר בה דהא קיימי מחיצות היתר לא אמר בה חיישינן שמא תינטל אשפה ויעלה הים שרטון ומי חיישינן שמא תינטל אשפה ⁷ והתנן אשפה ברשות הרבים גבוה ⁸ טפחים חלון שעל גבה זורקין לה בשבת אלמא שני ⁹ בין אשפה דרבים לאשפה דיחיד הכא נמי שני בין רחבה דרבים לרחבה דיחיד ורבנן מאי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא וחכמים אוסרין אמר רב נחמן הלכה כדברי חכמים איכא דאמרי אמר רב יוסף בר אבדימי תנא וחכמים מתירין אמר רב נחמן אין הלכה כדברי חכמים מרימר פסיק לה לסורא באוזלי ¹⁰ אמר חיישינן שמא יעלה הים שרטון ההוא מבוי עקום דהוה בסורא כרוך בודיא אותיבו ביה בעקמומיתהא אמר רב חסדא הא לא כרב ולא כשמואל לרב דאמר תורתו כמפולש צורת הפתח בעי לשמואל דאמר תורתו כסתום הני מילי לחי מעליא אבל האי יכיון דנשיב ביה זיקא ושרי ליה לא כלום הוא ואי נעיץ ביה סיכתא וחבריה חבריה: גופא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת ומבוי אסור אמר רבה בר עולא לרב ביבי בר אבבי רבי לא משנתנו היא זו ¹¹ חצר קטנה שנפרצה לגדולה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה אמר ליה אי מהתם הוה אמינא ¹² הני מילי היכא דלא קא דרסי בה רבים אבל היכא דקא דרסי בה רבים אימא אפילו חצר נמי והא נמי תנינא ¹³ חצר שהרבים נכנסין לה בזו ויוצאין לה בזו רה"ר לטומאה רה"ר לשבת אי מהתם הוה אמינא הני מילי זה שלא כנגד זה אבל

זורקין לה בשבת. משמע שהאשפה רחוקה מן הכותל ודך למעלה מעשרה זורקין לה להו מקום פטור ואית דגרס שופקין: זמאי משנתנו היא זו חצר קטנה וכו'. ואל' דקמ"ל לנראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי דמתני' איכא לאוקמה זנכנסין כותלי קטנה לגדולה ¹⁴ דאם כן הוי ליה לרב לפרושי מתני' דלא איירי זנכנסין או הוי ליה למימר כהניא נראה מבחוץ אינו נידון משום לחי: מבוי

מד א ב ג מ"י פ"ד מהל' שבת הל' יח סמנ עשין דנקט א טושיע: א"ח סי' ששה סוף ג: מו ד ה מ"י שם הלכה ה סמנ שם טושיע: א"ח סי' ששה סוף ט: ו (ש"ע) שם סוף ה: מו ז מ"י פ"כ מהלכות שבת אבות העומאות הלכה ג: מו ח מ"י פ"ד מהלכות שבת הלכה ט סמנ שם טושיע: א"ח סי' ששה סוף ט: (ש"ע) שם סוף ג: מו ט (ש"ע) שם סוף ג:

לעני רש"י

קביליא"א קביליא"א. יד. ו. יז.

רבינו חננאל (המשך)

ואינה מקרקע כולה אלא יש לה פתח פתוח לה"ר. ומנא תימרא דשני בין רחבה [רבים] לרחבה דיחיד, דאמי מעשה במבוי שצידו אחד כלה לים וצידו אחד לאשפה ולא אמר בו ר' איסור, דהא קיימי מחיצות היתר נמי לא אמר בו שמא תינטל אשפה מזה הצד, ויעלה הים שרטון מן הצד האחר ונמצא מבוי מפולש לה"ר משני צדדין. פי' שירטון. כדכתיב ויגרשו מימיו רש ויטט. פעמיים שמואל הים בוער על שפתו רפש ויטט ומתקבץ על שפתו ועולה כמין גבשושית, וכשעת הים ישרא לו הטוט ומתייבש ונעשה קרקע מהלך לבני אדם לה"ר. ואקשינן, ומי חששינן שמא תינטל אשפה והתנן בסוף מסכת זו אשפה כדרי' בבהוה ר' דאמר כסתום חלון שעל גבי רב' הג' ר' לא אמר בו לא איסור ולא היתר, רבנן (קמא) תנא (קמא) והכמים אוסרין, ואמר רב נחמן הלכה כחכמים. מיימר פסיק לטורא באוזלי ולא חיש שמא יעלה הים שרטון. ההוא מבוי עקום דהוה בסורא כרוך בודיא. ר' חסדא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת ומבוי אסור אמר רבה בר עולא לרב ביבי בר אבבי רבי לא משנתנו היא זו ¹¹ חצר קטנה שנפרצה לגדולה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחה של גדולה אמר ליה אי מהתם הוה אמינא ¹² הני מילי היכא דלא קא דרסי בה רבים אבל היכא דקא דרסי בה רבים אימא אפילו חצר נמי והא נמי תנינא ¹³ חצר שהרבים נכנסין לה בזו ויוצאין לה בזו רה"ר לטומאה רה"ר לשבת אי מהתם הוה אמינא הני מילי זה שלא כנגד זה אבל

אלן

עירובין דף ז' ע"א

פלטיא

לחי

דלתות

פלטיא

© כל הזכויות שמורות | 16119

מחלוקת וכו' פלטיא מכאן ופלטיא מכאן.

עירובין דף ז' ע"א

סרטיא

ט"ז אמה

לחי

צורת הפתח

בקעה

© כל הזכויות שמורות 16120

סרטיא מכאן ובקעה מכאן וכו' עושה צורת הפתח מכאן ולחי וקורה מכאן

עירובין דף ז' ע"א

אם היה מבוי כלה לרחבה א"צ כלום
[נפרש"י ונפרצה נמי רחבה כנגד המבוי בכותל שכנגדו]

עירובין דף ז' ע"א

רש"י ד"ה אין צריך כלום

רשות הרבים

עד 10 אמות

חצר

מבוי

לחי

רשות הרבים

© כל הזכויות שמורות | 6122

ורחבה לאו דוקא נקט והוא הדין לחצר שיש בה דיורין וערבו.

עירובין דף ז' ע"א

תוס' ד"ה אם

15123 © כל הזכויות שמורות

דסבר נראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי ופתח

עירובין דף ז' ע"א

תוס' ד"ה אם

עד 10 אמות

רשות הרבים

רחבה

חצר

חצר

מבוי

לחי

רשות הרבים

חצר

ולא חשיב ליה כמפולש משום דביציאתו מן המבוי יש מקום לנטות לכאן ולכאן ולא אתי למישרי מפולש

עירובין דף ז' ע"ב

מבוי שנפרץ במלואו לחצר ונפרצה חצר כנגדו חצר מותרת ומבוי אסור
[להו"א מבוי אסור משום דמיחזי כמבוי מפולש]

עירובין דף ז' ע"ב

רש"י ד"ה חצר

© 1626 | כל הזכויות שמורות

“חצר מותרת דלדידה לא הוי במלואה ונשתיירו בה גיפופין מכאן ומכאן וכו' ורשות הרבים נמי לא אסר דחצר הפתוח לו כפתח הוא”
[נחלקו האחרונים האם החצר מותרת משום שאין פילוש בחצר או משום שאין בחצר מחזי כמפולש]

עירובין דף ז' ע"ב

רש"י ד"ה כאן שעירבו

עד 10 אמות

חצר

חצר מותרת גם כשלא עירבו עם בני המבוי

עד 10 אמות

מבוי

מבוי אסור כשלא עירבו עם בני החצר

לחי

דהא דאסר רב לאו משום מפולש קאסר ליה כדמוקמינן לקמן בזה שלא כנגד זה וכו' אבל איסור מבוי וכו' משום דבני חצר אסרי עליה כי לא עירבו

עירובין דף ז' ע"ב

רש"י ד"ה כאן שעירבו

קטנה אסורה

עד 10 אמות

גדולה מותרת

© כל הזכויות שמורות 16128

חצר גדולה שנפרצה לקטנה דיורי גדולה בקטנה כלומר אוסרים בקטנה וכו' ואין דיורי קטנה בגדולה דלגבי גדולה פתח הוא